

Phylloscopus borealis borealis (Blas.)
voor de eerste maal in Nederland aangetroffen

DOOR

DR. G. C. A. JUNGE

Onder de vogels, die in den nacht van 1 op 2 November 1935 tegen den vuurtoren Westerschouwen te Haamstede doodvlogen en door den lichtwachter J. HOUTMAN aan het Rijksmuseum van Natuurlijke Historie te Leiden gezonden werden, bevond zich een ♂ van *Phylloscopus borealis borealis* (Blas.). Opvallend zijn bij deze soort de voor een *Phylloscopus* groote en zware snavel en verder de gele band op den vleugel, veroorzaakt door de gele randen van de groote vleugeldekveeren. Een ander belangrijk kenmerk, dat de soort bepaalt, is de geringe lengte van de 1e en 2e groote slagpen: de 1e slagpen is ternaauwernood langer dan de slagpendekveeren, de 2e groote slagpen is belangrijk kleiner dan de 5e.

Noordelijke Zanger zou misschien een toepasselijke Nederlandsche naam zijn, daar *Ph. b. borealis* broedt in het Noorden van Noorwegen en Zweden, in Noord-Rusland en in Siberië. Het overwinteringsgebied ligt, voor zoover tot nu toe bekend is, in het zuidoostelijk deel van Azië, zooals Burma, Malakka en de groote Soenda-eilanden. Vandaar dat herfst-waarnemingen in West-Europa, dat geheel buiten de normale trekroute valt, uiterst zeldzaam zijn. Dit is de zesde maal, dat deze soort aldaar wordt aangetroffen. De eerste werd op 6 October 1854 door GÄTKE met zijn blaaspijp op Helgoland gedood (GÄTKE, 1900). Dit exemplaar, dat BLASIUS op Helgoland zag, werd aanleiding tot het herkennen van de soort, die daarna ook in de Siberische collectie's van VERREAUX en VON MIDDENDORF werd gevonden en door BLASIUS naar deze laatste exemplaren beschreven (1858). Het 2e exemplaar (♂), dat op 5 September 1902 tegen Sule Skerry Light, Orkney-eilanden, doodvloog, werd met *Ph. nitidus viridanus* Blyth verward (SAUNDERS, 1903). Pas nadat op 28 September 1908 een 3e voorwerp (♂) tegen den vuurtoren van Fair Isle, Shetland-eilanden, sneuvelde, ontdekte EAGLE CLARKE (1909) de vergissing en werd de vogel van de Orkney-eilanden als *Ph. borealis* herkend. Op 22 September 1903 werd bij Udine, Italië, een eveneens tot deze soort behorende vogel verzameld (ARRIGONI DEGLI ODDI, 1929). Het 5e geval was weer een exemplaar van Fair Isle, dat op 18 October 1913 door EAGLE CLARKE werd geschoten (EAGLE CLARKE, 1914). Niet bij al deze gevallen vind ik de sekse opgegeven.

Het exemplaar van Westerschouwen was, toen het in het Museum werd ontvangen, jammer genoeg reeds in een vrij slechten staat, zoodat de huid verre van fraai is. De maten zijn: vleugel 67, staart 50, culmen 11, tarsus 18 mm.

L i t e r a t u u r.

- Arrigoni degli Oddi, E., 1929: *Ornitologia Italiana*, p. 228.
 Blasius, H., 1858: *Naumannia*, vol 8, pp. 313—315.
 Clarke, W. E., 1909: *Ann. Scot. Nat. Hist.*, pp. 1—2 en 114—115.
 ———, 1912: *Studies in Bird Migration*, vol. 2, pp. 130 en 294.
 ———, 1914: *Scottish Naturalist*, p. 54.
 Gätke, H., 1900: *Die Vogelwarte Helgoland*, 2. Aufl., pp. 316—317.
 Hartert, E., 1910: *Die Vögel der paläarktischen Fauna*, Band 1, p. 517.
 ———, 1923: *Die Vögel der paläarktischen Fauna*, Nachtrag 1, p. 49.
 Saunders, H., 1903: *Bull. Brit. Orn. Club.*, vol. 13, p. 12.
 Witherby, H. F., c.s., 1920: *A Practical Handbook of British Birds*, vol. 1, pp. 312—314.

De invasie van den Steltkluut (*Himantopus himantopus* (L.)) in 1935

DOOR

G. A. BROUWER

(Met Plaat I en 1 kaartje in den tekst)

Tot dusverre was de Steltkluut in Nederland een eenigszins onregelmatige gast, waarvan in de vorige eeuw slechts enkele exemplaren in Noord-Brabant verzameld werden, en die pas sedert 1907 iets veelvuldiger werd waargenomen, voornamelijk in de maanden Mei en Juni. Bij hooge uitzondering hebben in 1930 en latere jaren enkele paren in het Zuiden van het land gebroed (Limburgsche Peel, 1931; Zeeuwsch-Vlaanderen, ± 1930, 1932). In 1935 zijn niet alleen meer Steltkluten in ons land aangetroffen dan tevoren, maar bovendien hebben in totaal omstreeks 30 paren op verschillende plaatsen getracht te nestelen, zoodat men van een echte invasie kan spreken. Een kort overzicht over het vroegere voorkomen in ons land doet den omvang van deze invasie nog beter uitkomen, al mag men daarbij wel bedenken, dat vóór ± 1900 het optreden van deze